

Verkennd natuuronderzoek locatie Bison- spoor 1161 te Maarssen

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaar-
den

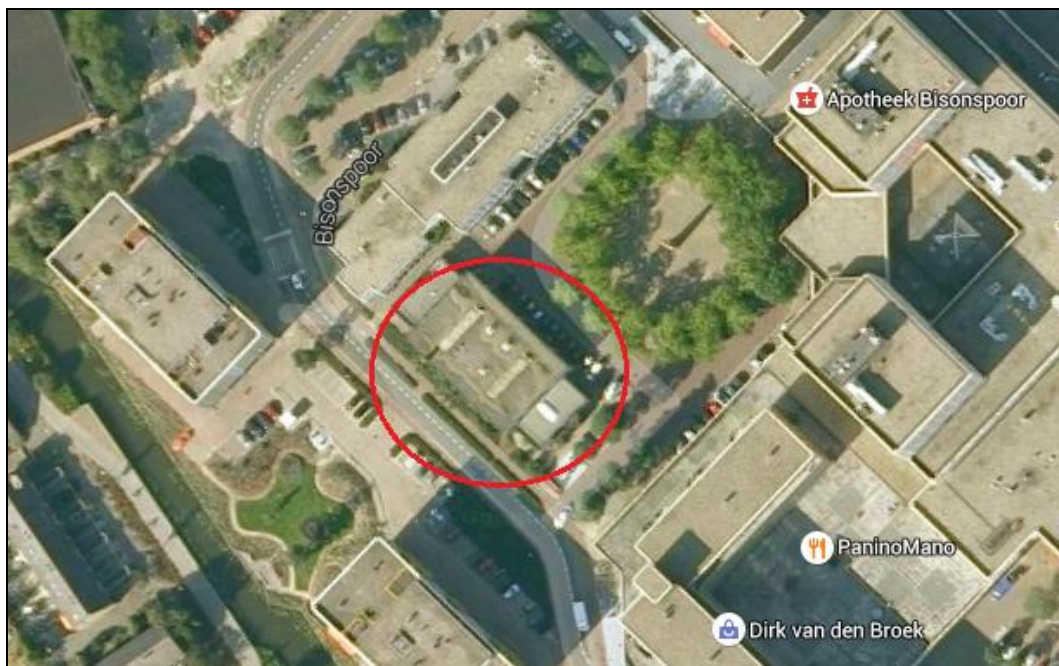
Datum: 13-12-2015
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Boverhoff Sloopwerken
Rapportnummer: AT/2015/13.12
Versie: D1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie Bisonspoor 1161 in Maarssen bestaan herontwikkelingsplannen. De bestaande bebouwing (pand van de voormalig bibliotheek) wordt daarbij gesloopt. Voor deze herontwikkeling is in opdracht van Boverhoff Sloopwerken een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van de sloop van het gebouw op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Ligging plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen sloop van de bebouwing in het plangebied verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving voor natuur worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet vereist.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) regelt de bescherming van belangrijke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) in Nederland. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nbwet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. de EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent de EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de EHS zijn opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 van de provincie Utrecht.

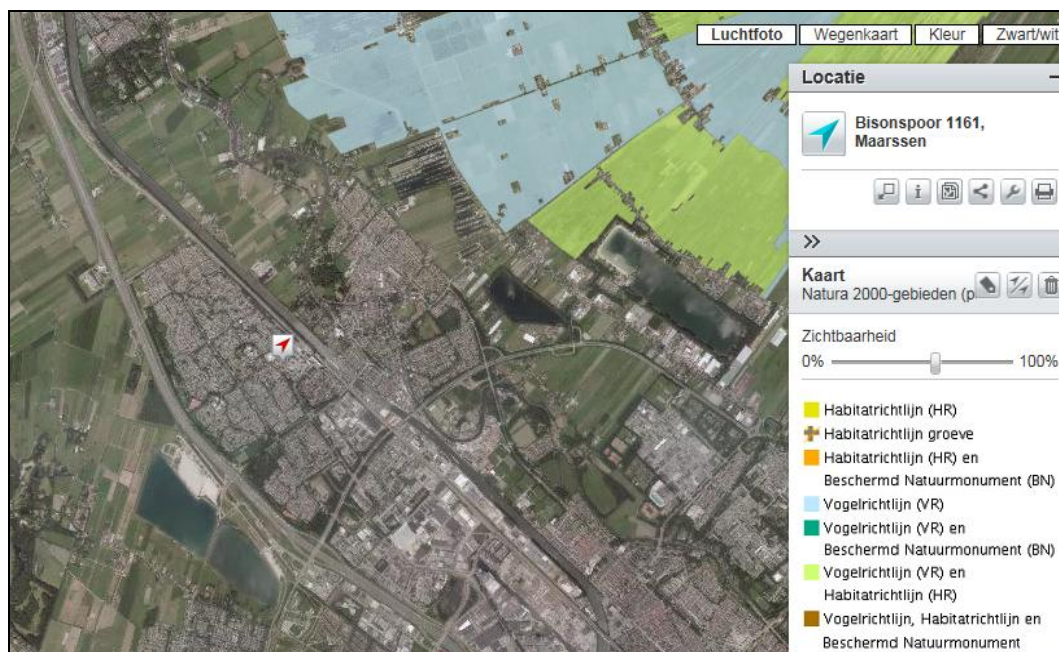
3 Gebiedsbescherming

3.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de ligging van beschermde gebieden ten opzichte van het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als de Atlas Leefomgeving van het IPO.

3.2 Natuurbeschermingswetgebieden

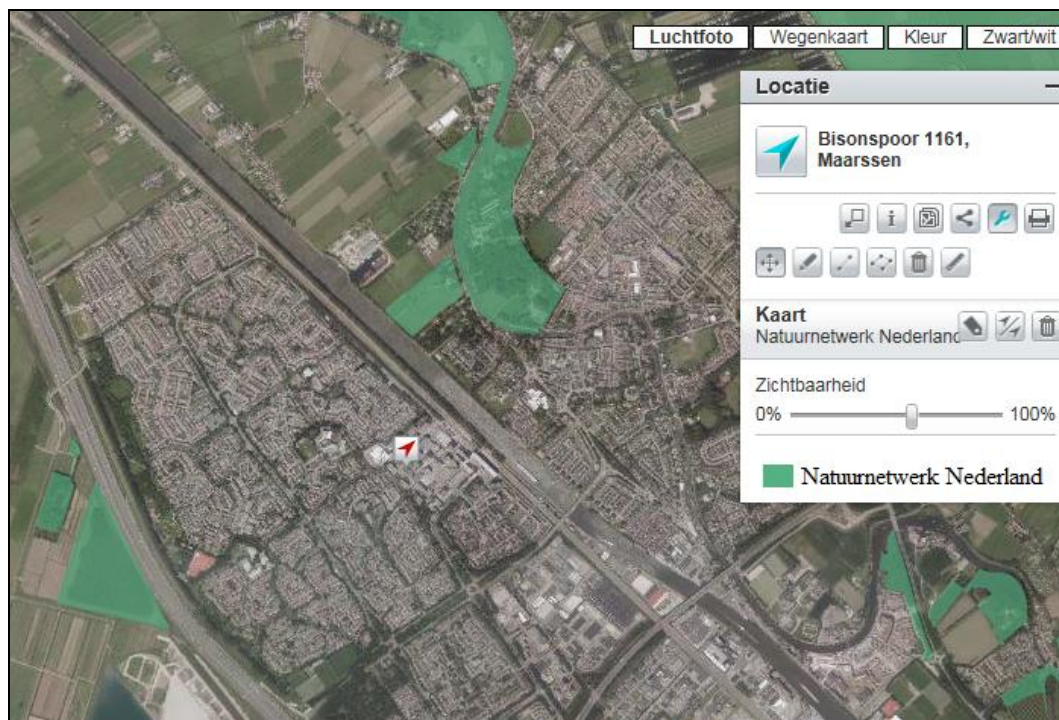
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen op ca. 2,5 km afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden en/of Beschermde natuurmonumenten liggen op nog grotere afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied, de beperkte effectafstand van de ingreep en de ligging van het plangebied in het stedelijk gebied van Maarssen, kan een aantasting van een Natuurbeschermingswetgebied op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

Figuur 3.2: Ligging Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (groen en lichtblauw gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode pijl). Bron: Atlas Leefomgeving IPO.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt ten noorden van het Amsterdam-Rijnkanaal op ca. 500 m afstand. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde EHS-gebied, de beperkte effectafstand van de ingreep en de ligging van het plangebied in het stedelijk gebied van Maarssen, kan een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.

Figuur 3.3: Ligging EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode pijl). Bron: Atlas Leefomgeving IPO.

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 11 december 2015 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

4.2 Flora

De te slopen bebouwing is beperkt geschikt voor beschermde plantensoorten. Alleen voor beschermde muurplanten is geschikt biotoop aanwezig. Tijdens het verkennend veldbezoek is een exemplaar van de overige beschermde tongvaren (tabel 2 Ffwet) aangetroffen op de gevels van het gebouw. Voorafgaand aan de sloop moet dit exemplaar van de tongvaren op grond van een goedgekeurde gedragscode Ffwet worden verplaatst. Indien niet kan worden gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode Ffwet, dan moet een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Andere beschermde soorten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet ten aanzien van andere beschermde plantensoorten is niet aan de orde.

Figuur 4.2: Tongvaren op de gevel van het te slopen pand.

4.3 Vogels

De te slopen bebouwing is ongeschikt als broedplaats voor vogels. Het gebouw heeft geen pannendak waarin gebouwbewonende soorten als huismus of gierzwaluw zouden kunnen broeden. Aanwezigheid van broedvogels in de te slopen bebouwing kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 *Vleermuizen*

De te slopen bebouwing is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen vanwege de aanwezigheid van spouwmuren en open stootvoegen in de buitengevels die toegang geven tot de achterliggende spouw. Aangezien het gebouw leegstaat en niet wordt verwarmd worden echter geen overwinterende vleermuizen verwacht. Het plangebied bevat geen geschikt foerageergebied of groenstructuren die als vliegroute voor vleermuizen kunnen dienen.

4.4.2 *Overige zoogdiersoorten*

De te slopen bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats voor zwaarder beschermde overige zoogdieren (tabel 2 en/of 3 Ffwet). Alleen voor de algemeen voorkomende huisspitsmuis (tabel 1 Ffwet) is de bebouwing potentieel geschikt. Het betreft een algemeen beschermde soort (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4.5 Overige soortgroepen

De te slopen bebouwing is ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en/of 3 Ffwet) van overige soortgroepen zoals amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig dat kan dienen als voortplantingsplaats voor amfibieën, reptielen en vissen en geen begroeiing die kan dienen als landhabitat. Aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten van overige soortgroepen kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Natuurbeschermingswet

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 ten aanzien van Natura 2000-gebieden en/of Beschermde natuurmonumenten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van Utrecht ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur. Verdere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.

5.3 Flora- en faunawet

De te slopen bebouwing bevat slechts in beperkte mate geschikt leefgebied voor beschermde soorten. Op de buitengevels van het gebouw is een exemplaar van de overige beschermde tongvaren (tabel 2 Ffwet) aangetroffen. Voorafgaand aan de sloop moet dit exemplaar van de tongvaren op grond van een goedgekeurde gedragscode Ffwet worden verplaatst. Indien niet kan worden gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode Ffwet, dan moet een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

Het gebouw is ook geschikt voor de algemeen voorkomende huisspitsmuis. Het betreft een algemeen beschermde soort (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Het gebouw is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen vanwege de aanwezigheid van spouwmuren en open stootvoegen in de buitengevels die toegang geven tot de achterliggende spouw. Aangezien het gebouw leegstaat en niet wordt verwarmd worden echter geen overwinterende vleermuizen verwacht.

Voor andere zwaardere beschermde soorten (tabel 2 en/of 3 Ffwet) en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats is de te slopen bebouwing ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.